

***Notă informativă
la proiectul bugetului municipal Bălți
pentru anul 2024***

mun.Bălți

2023

Cuprins

I. Introducere	2
II. Contextul macroeconomic.....	3
III. Veniturile bugetului municipal	3
IV. Cheltuielile bugetului municipal	8
V. Bugetul pe programe și performanțe.....	12
<i>Grupa 01. Serviciile de stat cu destinație generală .....</i>	<i>12</i>
<i>Grupa 02. Apărarea Națională .....</i>	<i>14</i>
<i>Grupa 04. Servicii în domeniul economiei .....</i>	<i>15</i>
<i>Grupa 05. Protecția mediului.....</i>	<i>16</i>
<i>Grupa 06. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor-comunale .....</i>	<i>17</i>
<i>Grupa 07. Ocrotirea Sănătății.....</i>	<i>18</i>
<i>Grupa 08. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă.....</i>	<i>18</i>
<i>Grupa 09. Învățământ.....</i>	<i>20</i>
<i>Grupa 10. Protecția socială .....</i>	<i>23</i>
VI. Datoria publică.....	24

I. Introducere

Proiectul bugetului municipal pe anul 2024 a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legilor RM nr.436 din 28.12.2008 privind administrația publică locală, nr.397 din 16.10.2003 privind finanțele publice locale, nr.181 din 25.07.2014 privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale și Circulara Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr.06/2-07-73 din 28.08.2023 cu descrierea particularităților privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pe anul 2024 și estimările pe anii 2025-2026, prin care autoritățile administrației publice locale au fost informate despre politica statului în domeniul veniturilor, cheltuielilor bugetare, particularităților specifice de stabilire a relațiilor interbugetare, limitele de transferuri de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și cerințele particularităților de elaborare și prezentare a proiectelor de buget.

Propunerile la proiectul de buget pentru anul 2024 se prezintă prin intermediul proiectului de Decizie cu privire la aprobarea bugetului municipal pe anul 2024, care conține 7 puncte cu 26 subpuncte și respectiv 12 anexe, și anume:

1. Indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului municipal Bălți pentru anul 2024, conform anexei nr.1;
2. Componența veniturilor bugetului municipal Bălți pentru anul 2024, conform anexei nr.2;
3. Resursele și cheltuielile bugetului municipal Bălți pentru anul 2024, conform clasificăției funcționale și pe programe, conform anexei nr.3;
4. Efectivul-limită a unităților de personal pe instituțiile finanțate din bugetul municipal Bălți pentru anul 2024, conform anexei nr.4;
5. Nomenclatorul tarifelor serviciilor prestate contra plată de instituțiile bugetare, finanțate din bugetul municipal Bălți pe anul 2024, conform anexei nr.5;
6. Veniturile colectate ale instituțiilor bugetare, finanțate din bugetul municipal Bălți pentru anul 2024, conform anexei nr.6;
7. Volumul alocațiilor pe anul 2024, pentru fiecare instituție de învățământ primar și secundar general, calculat pentru finanțarea pe bază de formulă, conform anexei nr.7;
8. Cotele impozitului pe bunurile imobiliare, pentru anul 2024, conform anexei nr.8;
9. Cotele taxelor locale pentru anul 2024, conform anexei nr.9;
10. Plata pentru emiterea certificatului de urbanism și a autorizației de construire/desființare în mun.Bălți pentru anul 2024, conform anexei nr.10;
11. Lista categoriilor de cetățeni, căror se acordă dreptul la înlesnirile pentru călătorii în transportul electric din mun.Bălți, conform anexei nr.11;
12. Sinteza proiectelor de investiții capitale ale bugetului municipal Bălți, conform anexei nr.12.

Proiectul de decizie prevede subpuncte, care nu se conțin în alte anexe, și anume:

- cuantumul fondului de rezervă;

- cheltuielile prioritare;
- plafonul datoriei publice și garanțiilor;
- proporția cheltuielilor de regie față de cheltuielile directe pentru obiectele de amenajare cu finanțare din buget și cuantumul de calculare a profitului de deviz.

Nota informativă la proiectul de decizie conține informații detaliate privind structura bugetului municipal și descrie caracteristicile elaborării proiectului de buget pentru anul 2024.

II. Contextul macroeconomic

În procesul elaborării proiectului de buget, au fost luate în considerație estimările preliminare ale indicatorilor macroeconomici pentru anii 2023-2026. Astfel, indicele prețurilor de consum este estimat cu o creștere în anul 2024, comparativ cu anul 2023 cu 5,0 la sută, ceea ce va genera creșterea volumului producției industriale pe țară cu 4,5 la sută și va constitui 104,1 mild. lei.

În municipiul Bălți, volumul producției industriale pentru anul 2024 va constitui 13 200,0 mil. lei, sau cu o creștere de 6,5 la sută față de estimarea scontată a anului 2023 (12 400,0 mil. lei).

Salariul mediu nominal lunar al unui angajat în economia națională va constitui 13 700 lei, sau cu 10,0 la sută mai mult față de anul 2023 (12 450 lei). Însă, în mun. Bălți salariul mediu nominal lunar al unui angajat se prognozează în mărime de 12 340,0 lei, cu o creștere de 10,0 la sută față de anul 2023 (11 220,0 lei).

Cursul de schimb mediu anual al leului în (MDL/USD) pentru anul 2024 se prognozează la nivel de 18,83 lei.

III. Veniturile bugetului municipal

Veniturile bugetului municipal sunt compuse din venituri generale și venituri colectate de instituțiile bugetare.

a) veniturile generale se formează din:

- a. venituri proprii;
- b. defalcări de la impozite și taxe de stat;
- c. transferuri de la bugetul de stat;

b) veniturile colectate de instituțiile bugetare se formează din:

- a. încasări de la prestarea serviciilor cu plată;
- b. plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public;
- c. taxa la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar;
- d. donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare;
- e. granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.

Veniturile bugetului municipal pentru anul 2024 au fost calculate în sumă de 974 037,2 mii lei (cu o creștere de 44 037,3 mii lei, sau cu 4,7 la sută comparativ cu bugetul aprobat pentru anul 2023), inclusiv transferuri cu destinație specială în sumă de 657 561,5 mii lei, sau 67,5 la sută din volumul total al veniturilor, precum și venituri de competență proprie în sumă de 316 475,7 mii lei, sau 32,5 la sută din volumul total al veniturilor.

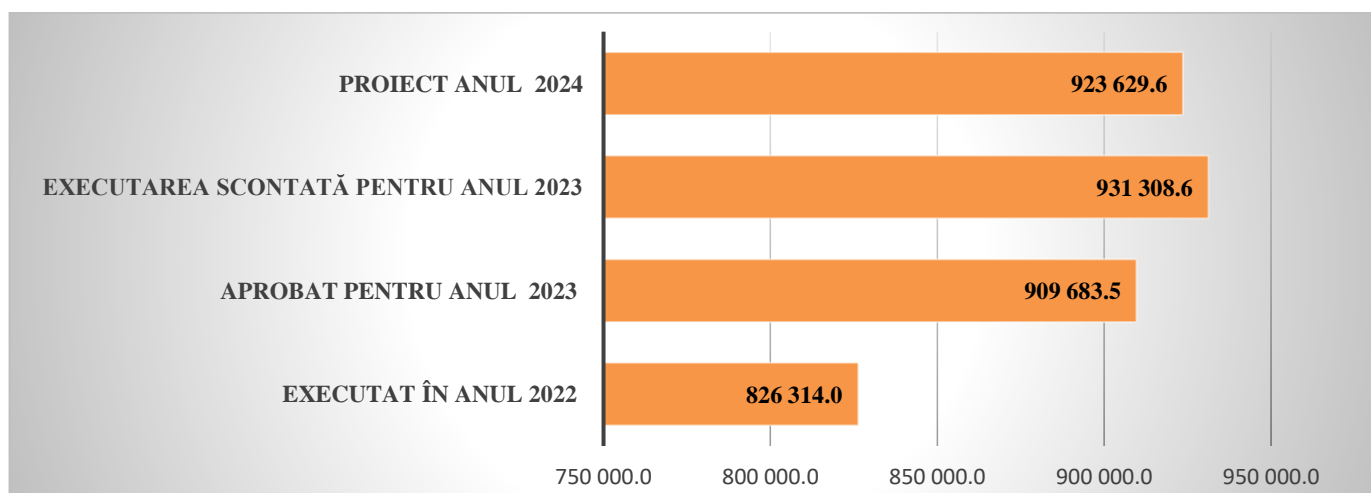
(mii lei)

Sursa de venit	Executat 2022	Aprobat 2023	Scontat 2023	Proiect 2024	Proiect 2024 către:		
					Executat 2022	Aprobat 2023	Scontat 2023
Venituri, total	854 768,9	929 999,9	961 377,2	974 037,2	119 268,3	44 037,3	12660,0

Componența veniturilor bugetului municipal Bălți se prezintă în anexa nr.2 la proiectul de decizie cu privire la aprobarea bugetului municipal Bălți pentru anul 2024.

Veniturile generale constituie suma de 923 629,6 mii lei. Comparativ cu veniturile aprobate pentru anul 2023, veniturile generale sunt prognozate cu o creștere de 101,5 la sută, sau cu 13 946,1 mii lei.

***Venituri generale ale bugetului municipal
pentru anul 2022-2023 și proiectul pentru anul 2024, mii lei***

La rândul său, veniturile generale sunt compuse din:

- **venituri proprii**, estimate în sumă de 71591,5 mii lei, cu 3,3 la sută, sau cu 2 459,0 mii lei mai puțin decât cele aprobate în anul 2023.

- **defalcări de la impozite și taxe de stat**, care se prognozează în sumă de 194 476,6 mii lei, ce este cu 116,6 la sută, sau cu 27 726,6 mii lei mai mult decât cele aprobate pentru anul 2023.

- **transferuri cu destinație specială**, se prognozează în bugetul municipal în sumă de 657 561,5 mii lei.

Comparativ cu cele aprobate pentru anul 2023, transferurile cu destinație specială se micșorează cu 1,7 la sută, sau cu 11 321,5 mii lei.

1. Veniturile proprii ale bugetului municipal se formează din impozite pe proprietate (24 456,0 mii lei), taxa pentru patenta de întreprinzător (900,0 mii lei), taxe pentru resursele naturale (300,0 mii lei), taxe locale (39 106,5 mii lei), impozit pe venitul persoanelor fizice ce desfășoară activități independente în domeniul comerțului (2 600,0 mii lei) și alte venituri prevăzute de legislație (4 229,0 mii lei).

1.1. Impozitele pe proprietate, compuse din impozitul funciar, impozitul pe bunurile imobiliare și impozitul privat, pentru anul 2024 s-au prognozat în sumă de 24 456,0 mii lei (cu 1 713,0 mii lei mai puțin față de suma aprobată pentru anul 2023). Pronosticul încasărilor impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare, s-a efectuat în conformitate cu prevederile Titlului VI al Codului Fiscal, Legea nr.1056-XIV din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI al Codului Fiscal, datele Direcției de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale, Decizia Consiliului Municipiului Bălți privind mărimea cotelor impozitului pe bunurile imobiliare stabilite în anexa nr.8.

1.2. Estimarea încasărilor taxei pentru patenta de întreprinzător s-a efectuat în conformitate cu prevederile Legii RM nr.93-XIV din 15 iulie 1998 „Cu privire la patenta de întreprinzător”, cu modificările și completările ulterioare.

La taxa pentru patenta de întreprinzător indicii prognozați pentru anul 2024 sunt determinați în sumă de 900,0 mii lei.

1.3. Taxele pentru resursele naturale, și anume taxa pentru apă s-a prognozat în sumă de 300,0 mii lei.

1.4. Încasările pe impozitul privat s-au prognozat în sumă de 10,0 mii lei.

1.5. Alte venituri prevăzute de legislație, la care se referă impozitul pe venitul persoanelor fizice ce desfășoară activități independente în domeniul comerțului, plata pentru certificatele de urbanism și autorizațiile de construcție sau desființare, încasată în bugetul local de nivelul II, arenda terenurilor cu destinație agricolă și cu altă destinație decât cea agricolă, amenzi și sancțiuni, precum și alte venituri care includ redevența și impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației s-au prognozat în sumă de 4 229,0 mii lei.

Calculul altor venituri s-au efectuat în baza analizei încasărilor în dinamică pe ani, contractelor încheiate precum și conform tarifelor stabilite. La estimarea încasărilor de la locațiunea încăperilor s-au utilizat tarifele de bază pentru chirie prevăzute în anexa nr.9 la Legea bugetului de stat pentru anul 2023.

1.6. Taxele locale pentru anul 2024 s-au prognozat în sumă de 39 106,5 mii lei, cu o reducere de 0,6 la sută, sau cu 225,5 mii lei, comparativ cu indicii aprobați pentru anul 2023.

La calcularea taxelor locale s-au aplicat taxele prevăzute în anexa la Titlul VII al Codului Fiscal „Taxele Locale”, ținându-se cont de cotele stabilite în Anexa nr.9 „Cotele impozitelor și taxelor locale pentru anul 2023” din Decizia Consiliului Municipiului Bălți nr.18/1 din 14.12.2022 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Bălți pentru anul 2023”.

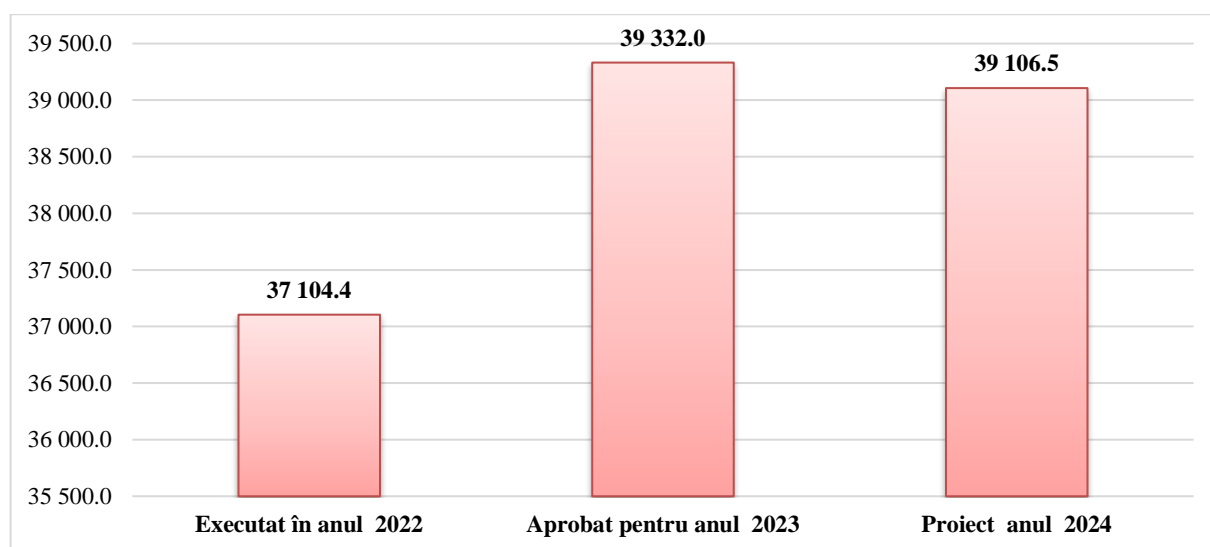
(mii lei)

Nr.	Denumirea	Cod	Executat, 2022	Aprobat, 2023	Proiect, 2024	Ponderea din volumul total al taxelor locale
1.	Taxa de piață	114411	5 986,0	6 063,5	5 014,3	12,8
2.	Taxa pentru amenajarea teritoriului	114412	3 589,3	3 600,0	3 900,0	10,0
3.	Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor)	114413	1 207,5	2 200,0	1 183,2	3,0
4.	Taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei)	114414	35,8	15,0	15,0	0,06
5.	Taxa pentru dispozitivele publicitare	114415	2 150,3	2 000,0	3 000,0	7,7
6.	Taxa pentru parcare	114416	345,8	397,50	440,0	1,1
7.	Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii	114418	23 347,6	24 500,0	25 000,0	63,9
8.	Taxa pentru cazare	114421	433,5	550,0	550,0	1,4
9.	Taxa pentru aplicarea simbolicii locale	114423	6,7	4,00	4,00	0,04
10.	Taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale	142211	1,6	2,0		
TOTAL			37 104,4	39 332,0	39 106,5	100,0

Poziția dominantă în volumul total al încasărilor planificate pe taxele locale pentru anul 2024 ocupă mijloacele de la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii – 63,9 la sută; taxa de piață – 12,8 la sută; taxa pentru amenajarea teritoriului – 10,0 la sută; taxa pentru dispozitivele publicitare – 5,3 la sută; taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor) – 3,0 la sută.

Dinamica taxelor locale este prezentată în următoarea diagramă:

Taxele locale pentru anii 2022-2023 și proiect pentru anul 2024 (mii lei)

Creșterea se reflectă la următoarele taxe locale:

- taxa pentru amenajarea teritoriului – cu 8,3 la sută, sau cu 300,0 mii lei;
- taxa pentru dispozitivele publicitare - cu 50 ,0 la sută, sau cu 1 000,0 mii lei;
- taxa pentru parcare - cu 10,7 la sută, sau cu 42,5 mii lei;
- taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii – cu 2,0 la sută, sau cu 500,0 mii lei.

În legătură cu reducerea bazei impozabile s-au redus indicii prognozați pentru anul 2024, comparativ cu indicii aprobați pentru anul 2023, pe următoarele taxe locale:

- taxa de piață - cu 17,3 la sută, sau cu 1 049,2 mii lei;
- taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor) cu 46,2 la sută, sau cu 1 016,8 mii lei.

2. Defalcările de la impozitele și taxele de stat

Impozitul pe venitul persoanelor fizice constituie 194 476,6 mii lei, sau cu 27 726,6 mii lei mai mult decât a fost aprobat pentru anul 2023. Pronosticul a fost calculat în conformitate cu cota de 50,0 la sută din volumul încasărilor din teritoriu, conform Legii nr.397 din 16.10.2003 *privind finanțele publice locale*. La prognozarea impozitului pe venitul persoanelor fizice a fost luată în considerație creșterea salariului mediu lunar.

3. Transferurile cu destinație specială se prognozează în bugetul municipal în sumă de 657 561,5 mii lei. Comparativ cu cele aprobate pentru anul 2023, transferurile cu destinație specială se micșorează cu 1,7 la sută, sau cu 11 321,5 mii lei.

Pentru anul 2024, în comparație cu anul 2023, s-au majorat transferurile cu destinație specială din bugetul de stat pentru:

- învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) – cu 7 046,7 mii lei;
- pentru infrastructura drumurilor - cu 2 411,9 mii lei.

Pentru anul 2024, în comparație cu anul 2023, s-au micșorat transferurile cu destinație specială din bugetul de stat pentru:

- asigurarea și asistența socială – cu 14 857,5 mii lei;
- școli sportive – cu 68,0 mii lei.

Veniturile colectate de instituțiile bugetare sunt prognozate în sumă de 24 751,6 mii lei, sau cu 4 435,2 mii lei mai mult decât au fost aprobate pentru anul 2023, și sunt formate din:

- încasări de la prestarea serviciilor cu plată – 21 263,9 mii lei (aprobat în anul 2023 – 16 501,0 mii lei);
- plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public - 2 237,7 mii lei (aprobat în anul 2023 – 1 969,5 mii lei);
- taxa la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar – 1 000,0 mii lei (aprobat în anul 2023 – 1 000,0 mii lei);
- donații voluntare – 250,0 mii lei.

Granturile capitale primite de la organizațiile internaționale pentru proiecte finanțate din surse externe pentru anul 2024 sunt prognozate în sumă de 25 656,0 mii lei.

IV. Cheltuielile bugetului municipal

Estimările părții de cheltuieli a bugetului municipal s-au efectuat strict în limita volumului de resurse disponibile.

Resursele financiare disponibile s-au direcționat la programe/subprograme de importanță majoră, care permit soluționarea problemelor stringente, fără admiterea datoriilor creditoare și blocajelor financiare.

Întru asigurarea continuității reformelor din domeniul bugetar-fiscal, se impun următoarele cerințe față de autorități/instituții beneficiari de alocații:

- îmbunătățirea procedurilor de analiză a impactului politicilor publice și corelarea programelor de cheltuieli cu prioritățile din documentele strategice;
- îmbunătățirea eficacității utilizării resurselor prin focusarea pe rezultate și sporirea calității serviciilor publice prestate în raport cu obiectivele stabilite;
- asigurarea unui control strict asupra nivelului angajamentelor în sectorul bugetar, pentru a evita noi angajamente fără surse de acoperire;
- implementarea unor procese de planificare și management al investițiilor publice în vederea ameliorării eficienței cheltuielilor capitale publice.

La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2024, s-a ținut cont de:

- actele normative (cu modificările și completările ulterioare) care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii;
- angajamentele contractuale de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumuturilor angajate pe termen lung, angajamentele contractuale cu donatori externi în cadrul proiectelor finanțate din surse externe);
- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată, precum și veniturile colectate de către autoritățile/instituțiile bugetare.

Proiectul de buget pentru anul 2024 la compartimentul „*Cheltuieli de personal*” s-a elaborat ținând cont de următoarele particularități:

- pentru anul 2024 se va menține moratoriul asupra funcțiilor vacante, cheltuielile de personal urmând a fi planificate reieșind din necesitatea acoperirii personalului efectiv încadrat;
- la calculul salariului angajaților din sectorul bugetar se aplică valoarea de referință aprobată prin Legea bugetului de Stat pentru anul 2023 nr.359 din 22 decembrie 2022 cu modificările și completările ulterioare;
- la estimarea cheltuielilor de personal s-a condus de măsurile de politică salarială aplicabilă pentru anul 2024, inclusiv estimarea costului sporului lunar în valoare fixă, stabilit conform prevederilor art.10, alin (1) și art. 12¹ din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor s-au utilizat tarifele curente, precum și necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice.

Volumul total al cheltuielilor bugetului municipal pe anul 2024, se estimează în sumă de **993 928,1** mii lei.

Dinamica cheltuielilor bugetului municipal pe anii 2022–2023 și proiectul pentru anul 2024, se prezintă în tabelul următor:

mii lei

	Executat 2022	Aprobat 2023	Plan precizat la 30.09.2023	Proiect 2024	Devieri 2024 către:			Devieri 2024 (%) către:		
					Executat 2022	Aprobat 2023	Precizat 2023	Executat 2022	Aprobat 2023	Precizat 2023
Cheltuieli TOTAL	855 169,8	969 178,8	1 062 858,6	993 928,1	138 758,3	24 749,3	-68 930,5	116,2	102,5	93,5

Partea de cheltuieli a bugetului este elaborată în baza mijloacelor financiare disponibile ale bugetului municipal. Estimarea cheltuielilor a fost influențată de nivelul marginal al următoarelor surse de venituri:

- transferuri cu destinație specială din bugetul de stat în sumă de 657 561,5 mii lei, sau 67,9 la sută din volumul cheltuielilor;

- pentru finanțarea cheltuielilor de competență proprie în sumă de 336 366,6 mii lei, ce constituie 32,1 la sută din volumul cheltuielilor bugetului municipal.

Partea de cheltuieli a proiectului bugetului municipal s-a elaborat pe baza unor programe specifice și se axează pe atingerea obiectivelor politicii municipale în domeniul economiei și finanțelor.

Pentru anul 2024 au fost elaborate 30 subprograme municipale care acoperă aspecte economice, educaționale, culturale, sportive, de politică socială și management.

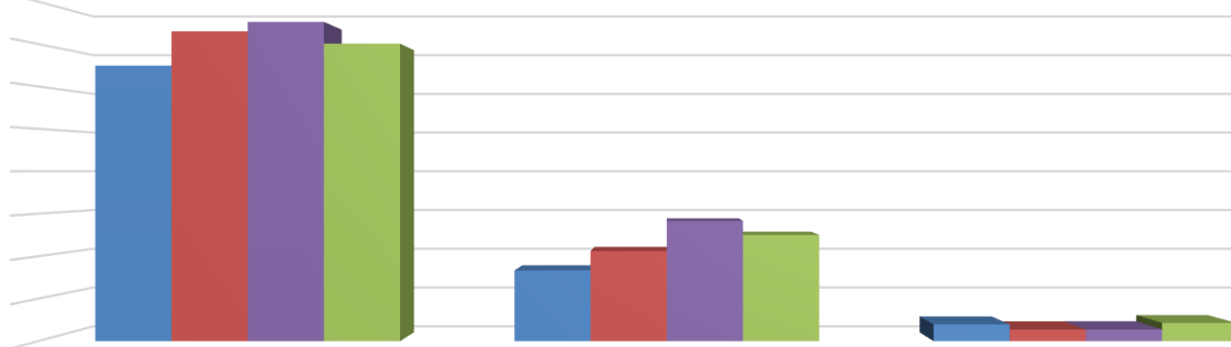
Cheltuielile, repartizate pe programe și grupe principale conform clasificății bugetare, sunt prezentate în anexa nr.3 la proiectul de Decizie.

În aspectul clasificării funcționale indicatorii de proiect pe anul 2024, se prezintă sub următoarea structură:

- Servicii de Stat cu destinație generală – 42 175,8 mii lei;
- Apărare Națională (Centrul Militar) – 750,0 mii lei;
- Servicii în domeniul economiei – 176 232,9 mii lei;
- Protecția mediului – 18 100,0 mii lei;
- Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – 55 700,0 mii lei;
- Ocrotirea sănătății – 728,1 mii lei;
- Cultură, sport, tineret, culte și odihnă – 84 562,2 mii lei;
- Învățământ – 597 975,2 mii lei;
- Protecție socială – 17 703,9 mii lei.

Evoluția cheltuielilor bugetului municipal pe anii 2022–2023 și proiectul pentru anul 2024 se prezintă în următoarea diagramă:

Bugetul municipal pentru anii 2022-2023 și proiect 2024, mii lei

	Sfera socială	Sfera economică	Alte ramuri
■ Executat 2022	649,216.6	166,533.3	39,419.9
■ Aprobat 2023	729,770.5	212,076.8	27,331.5
■ Precizat 2023	752,298.8	282,991.2	27,568.6
■ Proiect 2024	700,969.4	250,032.9	42,925.8

În ceea ce privește planificarea mijloacelor financiare, partea dominantă a volumului de cheltuieli pentru anul 2024, este direcționată spre sfera socială (Ocrotirea Sănătății, Cultură, Sport, Tineret, Culte și Odihnă, Învățământ, Protecție Socială) în mărime de 70,5 la sută, sau în sumă de 700 969,4 mii lei, ceea ce denotă caracterul social al bugetului municipal.

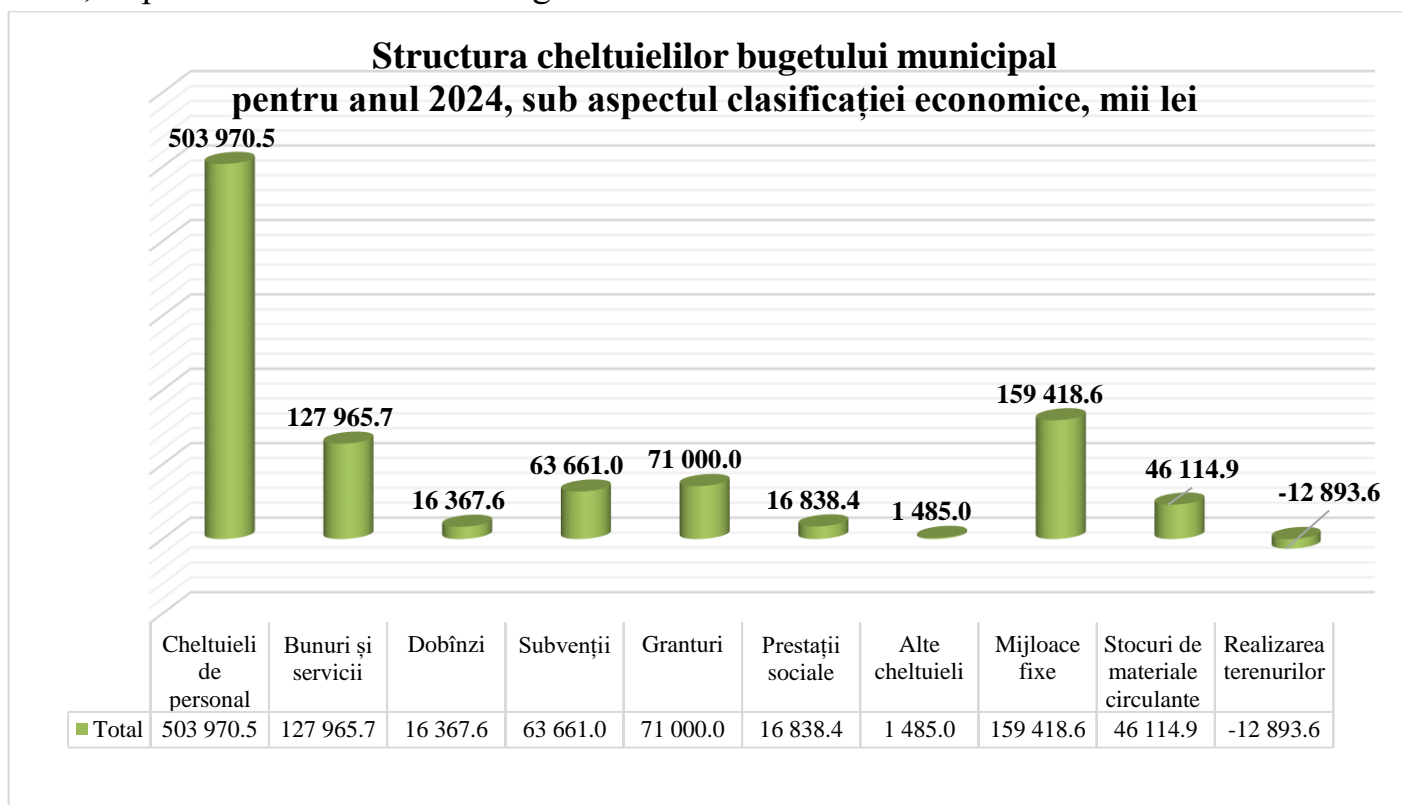
Ponderea sferei economice (Servicii în domeniul economiei, Protecția mediului, Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale) este prevăzută la nivel de 25,1 la sută, sau în sumă de 250 032,9 mii lei.

Pentru alte ramuri (Servicii de Stat cu destinație generală, Apărare Națională) – 4,3 la sută, sau în sumă de 42 925,8 mii lei.

Mijloacele financiare se concentrează în primul rând pentru acoperirea cheltuielilor bugetare prioritare:

- a) onorarea angajamentelor de deservire a datoriei pe împrumuturi;
- b) cheltuieli de personal, de achitare a indemnizațiilor, compensațiilor, alocațiilor și a ajutoarelor sociale;
- c) cheltuieli pentru resursele termoelectrice;
- d) cheltuieli din Fondul de Rezervă.

Structura cheltuielilor, conform clasificății economice ale bugetului municipal pe anul 2024, se prezintă în următoarea diagramă:

Din volumul total de cheltuieli 54,5 la sută, sau 503 970,5 mii lei sunt prevăzute pentru *cheltuieli de personal* (retribuirea muncii, contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii), ce reprezintă cheltuielile de bază ale bugetului municipal.

- *Bunurile și serviciile* pentru anul 2024 s-au planificat în sumă de 127 965,7 mii lei, ceea ce constituie 13,8 la sută din totalul cheltuielilor, sau cu o majorare de 164,8 mii lei față de anul 2023.

- *Dobânzile și subvențiile*, pentru anul 2024, s-au planificat în sumă de 16 367,6 mii lei și respectiv 63 661,0 mii lei.

- *Granturi curente* s-au planificat în sumă de 71 000,0 mii lei.

- *Prestațiile sociale* populației și salariaților instituțiilor bugetare s-au planificat în sumă de 16 838,4 mii lei, sau cu o micșorare de 12 378,8 mii lei, față de planul aprobat pentru 2023.

- *Alte cheltuieli* au fost planificate în sumă de 1 485,0 mii lei, sau cu 1 063,6 mii lei mai puțin față de planul aprobat pentru anul 2023.

Cheltuielile *activelor nefinanciare* sunt planificate în sumă de 205 533,5 mii lei, inclusiv mijloace fixe (reparații capitale, procurări) – 159 418,6 mii lei și stocuri de materiale circulante – 46 114,9 mii lei.

Activele financiare din vânzarea terenurilor (reflectate în clasificăția bugetară cu semnul minus) sunt preconizate în sumă de „-” 12 893,6 mii lei.

V. Bugetul pe programe și performante

Pentru anul 2024, din bugetul municipal, se planifică mijloace financiare pentru 13 programe și 30 subprograme.

Fiecare program include scop, obiective, indicatori de performanță, precum și suma cheltuielilor pe activități, specifice fiecărui subprogram, detaliate în funcție de clasificarea economică. Informațiile privind scopul, obiectivele și indicatorii de performanță sunt elaborate împreună cu direcțiile și secțiile responsabile de elaborarea programelor.

Bugetarea pe baza programelor la nivel municipal este strâns legată de planificarea pe termen mediu, deoarece politicile financiare reflectă o perioadă mai mare de un an.

Proiectul bugetului municipal Bălți pentru anul 2024, în ceea ce privește cheltuielile sub aspectul clasificării funcționale și programelor, este prezentat mai detaliat în secțiunile următoare.

Grupa 01. Serviciile de stat cu destinație generală

În proiectul bugetului municipal pe anul 2024, cheltuielile pentru grupa „Serviciile de stat cu destinație generală” se planifică în sumă de 42 175,8 mii lei, ponderea cărora în volumul total a părții de cheltuieli constituie 4,2 la sută.

Resursele financiare sunt prezentate în sinteza a trei programe, care se axează pe susținerea activităților Primăriei și a structurilor acesteea, managementul eficient al mijloacelor financiare, precum și gestionarea Fondului de Rezervă.

Tabelul de mai jos reflectă dinamica cheltuielilor pentru perioada anilor 2022-2024:

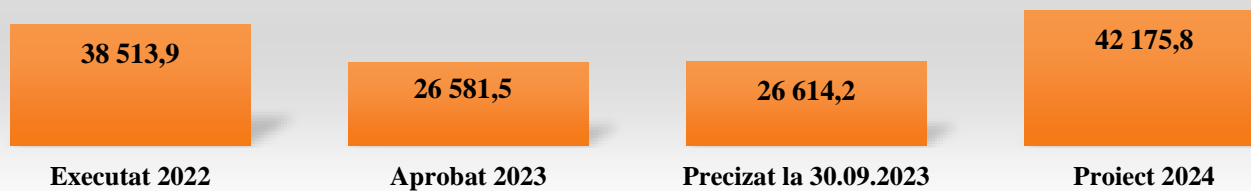
Servicii de stat cu destinație specială

mii lei

Denumire	Executat 2022	2023		Proiect 2024	Devieri 2024 către:			Devieri 2024/ executat 2022, %	Devieri 2024/ aprobat 2023, %	Devieri 2024/ precizat 2023, %
		Aprobat	Precizat 30.09.2023		Executat 2022	Aprobat 2023	Precizat 2023			
Servicii de stat cu destinație specială	38 513,9	26 581,5	26 614,2	42 175,8	3 661,9	15 594,3	15 561,6	109,5	158,6	158,4
Parte din volumul bugetului municipal	4,5	2,7	2,7	4,2						

Cheltuielile indicate în proiectul pentru anul 2024 al acestei grupe s-au majorat comparativ cu planul aprobat 2023 cu 15 594,3 mii lei.

**Cheltuielile pentru grupa 01 „Servicii de stat cu destinație specială”
pentru anii 2022-2023 și proiect 2024**

Suma cheltuielilor, prevăzute pentru grupa respectivă, sunt orientate pentru următoarele patru programe (anexa nr.3 a proiectului de decizie):

Programul „*Executivul și serviciile de suport*” (03), care include subprogramul *exercitarea guvernării*, cu scopul programului/subprogramului: contribuirea efectivă la dezvoltarea comunității mun.Bălți și asigurarea membrilor săi cu servicii publice de calitate.

Costul programului pentru anul 2024 constituie suma de 30 867,0 mii lei, inclusiv 1 027,6 mii lei din contul veniturilor colectate.

Din totalul cheltuielilor – 83,1 la sută, sau 24 976,1 mii lei au fost preconizate pentru remunerarea muncii. Pentru bunuri și servicii se planifică 3 458,9 mii lei, dintre care 2 232,4 mii lei pentru servicii termoelectrice și comunale, servicii informaționale și de telecomunicații – 350,0 mii lei, servicii poștale – 300,0 mii lei, servicii de pază – 160,0 mii lei, alte cheltuieli – 416,5 mii lei (servicii de transport, deplasări de serviciu, formare profesională, servicii de editare, servicii de protocol, și altele). Pentru prestații sociale este planificată suma de 1 452,0 mii lei, iar pentru alte cheltuieli 245,0 mii lei.

Cheltuielile aferente activelor nefinanciare sunt prevăzute în sumă de 735,0 mii lei, inclusiv mijloace fixe – 55,0 mii lei și stocuri de materiale circulante – 680,0 mii lei.

Programul „Managementul finanțelor publice” (05), scopul căruia este realizarea și monitoringul politicilor financiar-economice pe teritoriul mun.Bălți. Costul programului/subprogramului pentru anul 2024 constituie – 6 834,8 mii lei.

Din suma totală a alocațiilor: cheltuielile de personal constituie 5 816,9 mii lei, bunuri și servicii – 218,9 mii lei, prestații sociale – 570,5 mii lei, active nefinanciare (mijloace fixe și stocuri de materiale circulante) – 228,5 mii lei.

Programul 08 „Domenii generale de stat” include subprogramul 0802 „Gestionarea Fondului de Rezervă și de intervenție” și subprogramul 0808 „Acțiuni cu caracter general”.

Scopul subprogramului 0802 este crearea anuală a rezervelor financiare în scopul finanțării cheltuielilor urgente, survenite pe parcursul anului și neprevăzute în bugetul municipal aprobat, în mărime de cel mult 2,0 la sută din volumul cheltuielilor. Costul

subprogramului constituie – 1 000,0 mii lei, ceea ce constituie 0,1 la sută din volumul bugetului municipal.

Fondul de Rezervă se utilizează în procesul de executare a bugetului, conform Regulamentului aprobat privind constituirea și utilizarea Fondului de Rezervă al Primăriei municipiului Bălți, aprobat prin Decizia Consiliului mun.Bălți nr.2/3 din 28.03.2023.

Comparativ cu bugetul aprobat pentru anul 2023, volumul Fondului de Rezervă este planificat cu o majorare de 233,1 mii lei.

Pentru programul/subprogramul 0808 „Acțiuni cu caracter general” se planifică realizarea terenului în sumă de -12 893,6 mii lei, care în buget, conform clasificății economice, se reflectă cu semnul „minus”.

Programul „Datoria de stat și a autorităților publice locale” (17), include subprogramele: 1703 „Datoria internă a autorităților publice locale” și 1704 „Datoria externă a autorităților publice locale”, au ca scop asigurarea finanțării împrumutului angajat.

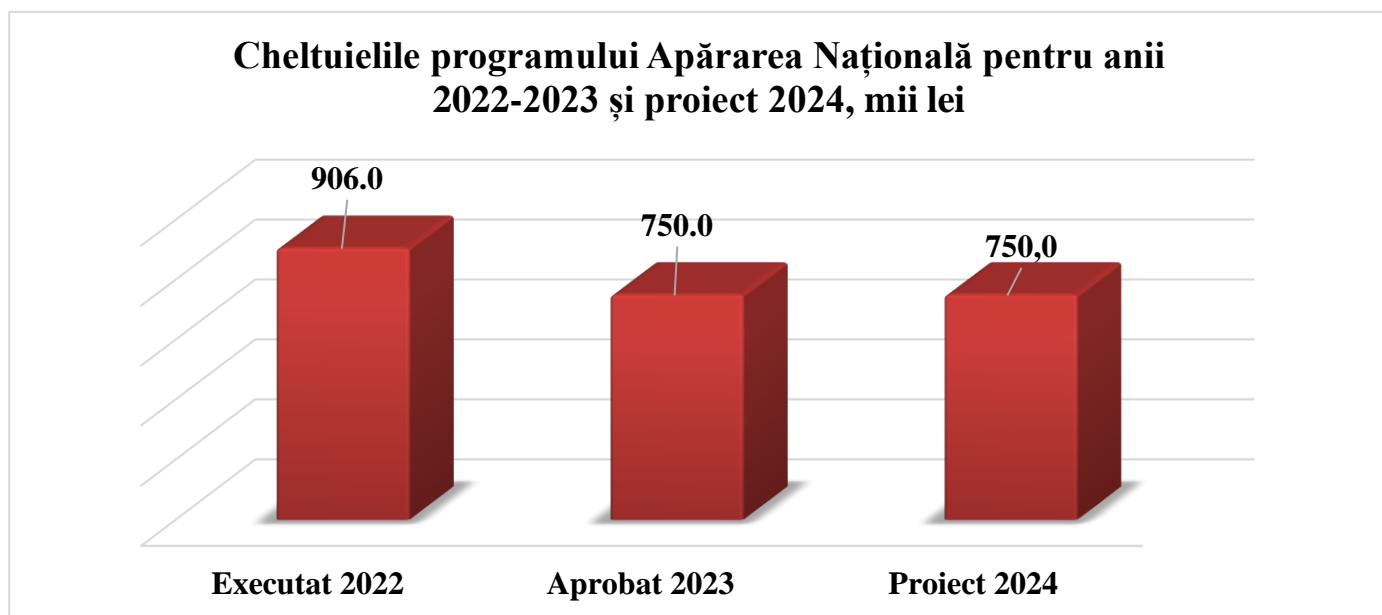
Costul programului/subprogramului pentru anul 2024 constituie 16 367,6 mii lei, pentru achitarea dobânzii pe împrumuturi acordate.

Grupa 02. Apărarea Națională

Alocațiile pentru grupa „Apărarea Națională” sunt prevăzute din contul mijloacelor proprii în sumă de 750,0 mii lei.

Pentru cheltuieli de recrutare a tinerilor s-au planificat 93,2 mii lei, iar pentru cheltuielile de întreținere a instituției respective 656,8 mii lei.

Dinamica cheltuielilor aferente programului/subprogramului „Servicii de suport în domeniul Apărării Naționale”, pentru perioada anilor 2022-2024, se prezintă în următoarea diagramă:

Din contul cheltuielilor aferente grupei date, se implementează Programul „Apărarea Națională” cu Subprogramul „Servicii de suport în domeniul apărării naționale”.

Cheltuielile de personal constituie 356,2 mii lei, sau 47,5 la sută din volumul total de cheltuieli pentru întreținerea a 7,5 unități de personal.

Pentru bunuri și servicii s-au planificat cheltuieli în sumă de 162,1 mii lei, sau 21,6 la sută din volumul de cheltuieli (inclusiv energie electrică, apă și salubritate – 76,1 mii lei, servicii informaționale și de telecomunicații – 32,0 mii lei, servicii medicale – 35,0 mii lei și altele – 19,0 mii lei).

Totodată, pentru „procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților”, s-au planificat cheltuieli în sumă de 214,7 mii lei, sau 28,6 la sută din suma cheltuielilor planificate pentru mărfuri și servicii.

Scopul principal al programului/subprogramului „Servicii de suport în domeniul apărării naționale” este completarea Forțelor Armate cu resurse umane și tehnico-materiale.

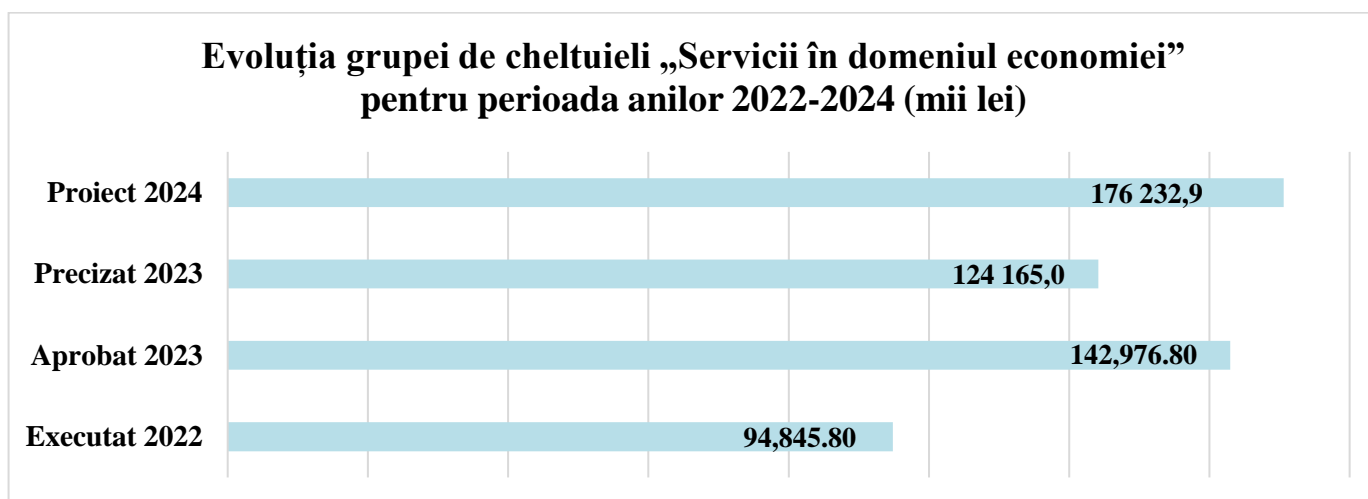
Grupa 04. Servicii în domeniul economiei

Pentru grupa 04 „Servicii în domeniul economiei” este prevăzută suma de 176 232,9 mii lei. Întru gestionarea eficientă a cheltuielilor bugetare pe această grupă pe anul 2024, s-a elaborat programul 04 „Servicii în domeniul economiei” ce include următoarele subprograme:

- „Dezvoltarea drumurilor” (6402);
- „Dezvoltarea transportului electric” (6404).

În dinamică, cheltuielile grupului respectiv pentru anul 2024, se vor majora cu 33 256,1 mii lei, sau cu 23,3 la sută comparativ cu cheltuielile aprobate pentru anul 2023.

Evoluția cheltuielilor pentru grupa „Servicii în domeniul economiei” pe anii 2022-2024, se prezintă în formă grafică:

Scopul programului/subprogramului „Dezvoltarea drumurilor” este „Infrastructura drumurilor publice dezvoltată și menținută în condiții de maximă siguranță a circulației rutiere”. Pentru subprogramul respectiv se planifică suma de 37 468,7 mii lei pentru infrastructura drumurilor și deservirea tehnică. Principalele activități, care vor fi realizate într-

atingerea scopului subprogramului în anul 2024, include lucrările de reparație și reabilitare a drumurilor locale, drumurilor de acces și obiectelor de menire social-culturală în perimetrul localității, monitorizarea stării drumurilor, precum și măsuri de îmbunătățire a securității traficului rutier.

Pentru programul/subprogramul „Dezvoltarea transportului auto” este planificată suma de 138 764,2 mii lei, inclusiv:

- 63 661,0 mii lei pentru achitarea serviciilor de transport public electric;
- 75 103,2 mii lei pentru achiziționarea a 12 troleibuze noi, cu propulsie autonomă.

Dreptul la călătorie gratuită în transportul public electric va fi oferit pensionarilor de vârstă, veteranilor de război, militarilor ai Departamentului trupelor de carabinieri a MAI, ce asigură securitatea publică, cetățenilor de onoare, elevilor din instituțiile de învățământ primar (claselor I-IV), consilierilor Consiliului Municipal.

Totodată, va fi achitată diferența la costul abonamentelor lunare de călătorie pentru elevii din instituțiile de învățământ secundar general (claselor V-XII) și pentru studenții colegiilor, școlilor profesionale și instituțiilor de învățământ superior.

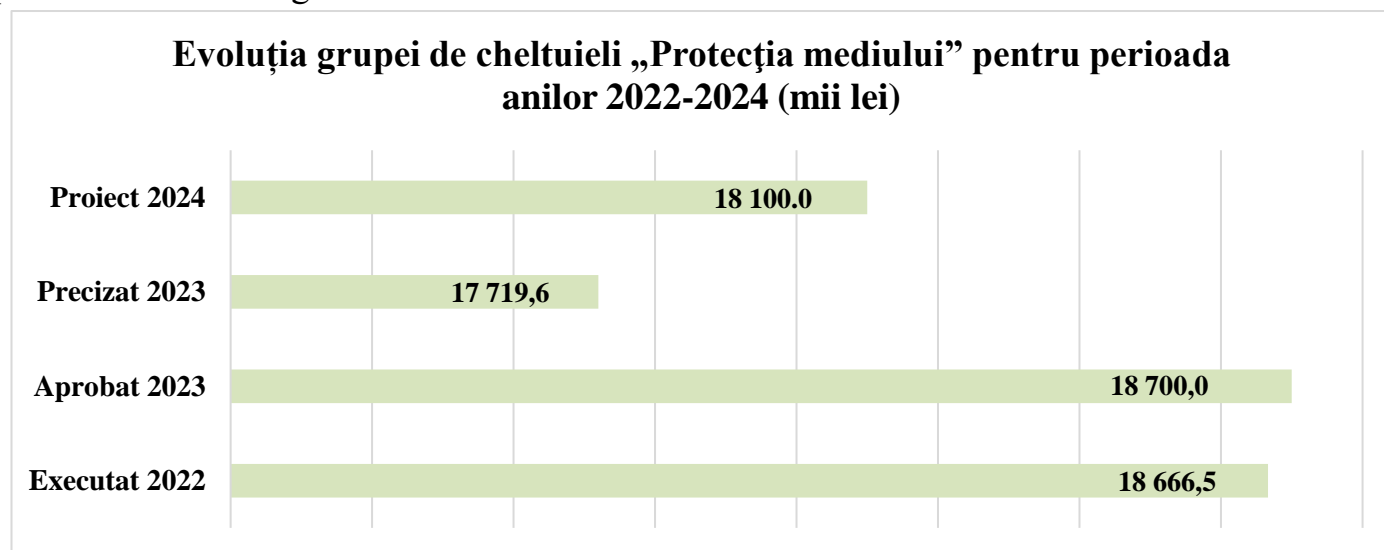
Grupa 05. Protecția mediului

Scopul programului „*Protecția mediului*” este municipiu curat și mediu ambiant sigur.

Pentru grupa „*Protecția mediului*” este prevăzută suma de **18 100,0** mii lei. Suma respectivă se planifică a fi utilizată pentru salubritatea și curățarea teritoriului mun. Bălți și pentru întreținerea Centrului de adăpost de animale fără stăpân.

În dinamică, cheltuielile acestui grup pentru anul 2024, se vor reduce cu 600,0 mii lei, sau cu 3,2 la sută comparativ cu bugetul aprobat pentru 2023.

Evoluția grupei de cheltuieli „*Protecția mediului*” pentru perioada 2022-2024, este prezentată în formă grafică:

Întru gestionarea eficientă a cheltuielilor bugetare pe această grupă, se planifică programul „*Protecția mediului*” cu subprogramele:

- 7002 „Colectarea, conservarea și distrugerea poluanților organici persistenti, a deșeurilor menajere solide și deșeurilor chimice”.

- 7010 “Supravegherea și îngrijirea animalelor fără stăpân”.

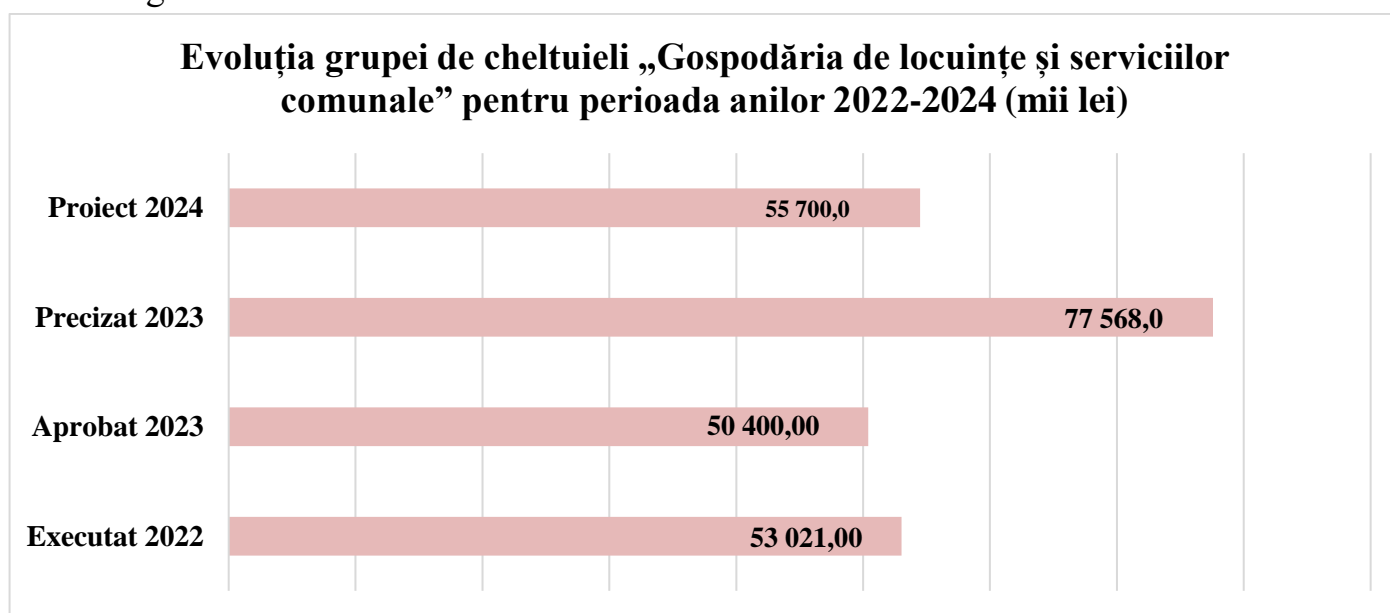
Pentru „Colectarea, conservarea și distrugerea poluanților organici persistenti, a deșeurilor menajere solide și deșeurilor chimice” se planifică cheltuieli în sumă de 15 300,0 mii lei, ceea ce este cu 3,2 la sută mai puțin comparativ cu anul precedent.

Pentru întreținerea Centrului de adăpost de animale fără stăpân, pe anul 2024 sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 2 800,0 mii lei.

Grupa 06. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor-comunale

Pentru grupa 08 „Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale” sunt prevăzute cheltuieli în sumă de 55 700,0 mii lei. Cheltuielile respective sunt planificate din contul mijloacelor proprii. Comparativ cu bugetul aprobat pentru anul 2023, cheltuielile planificate pentru anul 2024 s-au majorat cu 5 300,0 mii lei, sau cu 10,5 la sută.

Se prezintă evoluția cheltuielilor pe grupa respectivă pentru perioada anilor 2022-2024 în formă grafică:

Reieșind din noile abordări în ceea ce privește gestionarea eficientă și calitativă a cheltuielilor bugetare în domeniul gospodăriei locativ comunale, este prevăzut programul „Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale”, ce include două subprograme:

- „Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciile comunale” (7502);
- „Iluminarea stradală” (7505).

Pentru subprogramul „Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciile comunale” (7502) se planifică 47 500,0 mii lei. Cheltuielile pentru dezvoltarea gospodăriei de locuințe și gospodăriei serviciilor comunale vor fi destinate pentru:

- exploatarea fondului locativ municipal – 8 500,0 mii lei (deservirea tehnică a caselor de locuit);

- reparația și întreținerea obiectelor de amenajare – 39 000,0 mii lei (lucrări de îngrijire și întreținere a plantațiilor verzi cu o suprafață de 81,15 ha, cimitirelor orășanești, mormintelor militare, zonelor de odihnă, havuzului, formelor de arhitectură mici și monumente, amenajarea orașului pentru sărbători, reparația și deservirea drumurilor și canalizației pluviale, cât și asigurarea securității traficului rutier).

Pentru subprogramul „Iluminarea stradală” (7505) se planifică 8 200,0 mii lei. Cheltuielile pentru iluminarea stradală vor fi destinate pentru achitarea energiei electrice.

Grupa 07. Ocrotirea Sănătății

Pentru grupa „Ocrotirea Sănătății”, pe anul 2024 au fost preconizate mijloace financiare în sumă de 728,1 mii lei, și anume pentru programul „Sănătatea publică și servicii medicale”, care prevede activitatea Direcției Sănătate din cadrul Primăriei mun.Bălți.

Scopul programului este de a oferi servicii medicale de calitate acordate populației și îmbunătățirea sănătății.

Suma cheltuielilor pentru „Ocrotirea sănătății” prevăzută în proiectul bugetului pe anul 2024 este destinată, în special, pentru întreținerea personalului. Astfel întreținerea a 6,0 unități de personal, se planifică suma de 556,0 mii lei, ceea ce constituie 76,3 la sută din totalul cheltuielilor.

Pentru bunuri și servicii sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 169,2 mii lei, pentru prestații sociale – 0,9 mii lei, materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou – 1,0 mii lei și procurarea altor materiale – 1,0 mii lei.

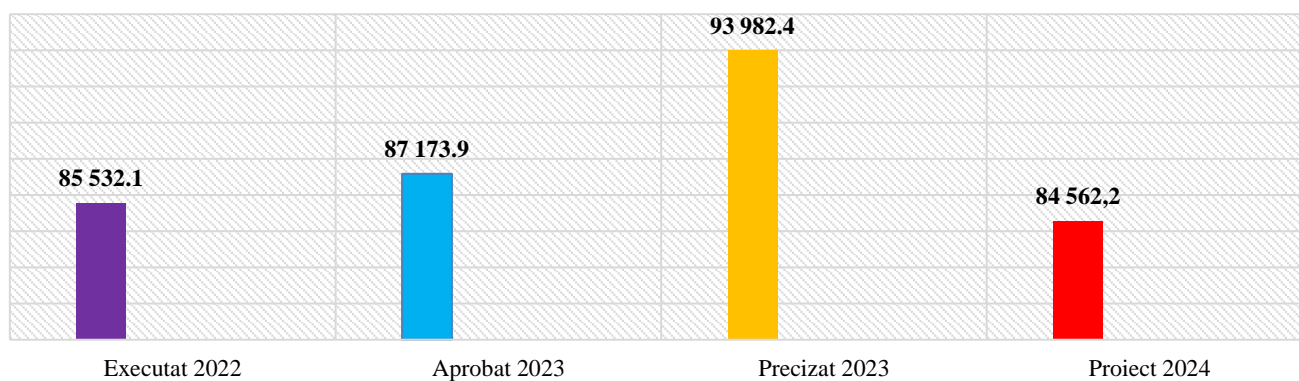
Grupa 08. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru grupa „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” pe anul 2024 sunt prevăzute mijloace financiare în sumă totală de 84 562,2 mii lei. La această grupă de cheltuieli transferurile cu destinație specială constituie – 49 994,8 mii lei, mijloacele proprii – 28 060,0 mii lei, veniturile colectate de instituțiile bugetare – 6 257,4 mii lei și donațiile voluntare pentru cheltuieli curente din surse interne pentru instituțiile bugetare – 250,0 mii lei.

Din volumul total de 84 562,2 mii lei, cheltuielile de personal constituie – 62 685,0 mii lei, bunurile și serviciile – 14 465,7 mii lei, prestațiile sociale – 714,8 mii lei, alte cheltuieli – 50,0 mii lei, mijloacele fixe – 4 393,5 mii lei și stocurile – 2 253,2 mii lei.

Sub aspect grafic, cheltuielile totale aferente grupei principale respective, pentru perioada anilor 2022-2024, se prezintă în diagramă:

Cheltuielile grupei cultură, tineret, culte și odihnă pe anii 2022-2024, mii lei

Pentru anul 2024 din contul cheltuielilor aferente grupului respectiv, se finanțează următoarele 2 programe:

Programul „Cultura, cultele și odihna”, care include următoarele subprograme:

- „Politici și management în domeniul culturii” (8501);
- „Dezvoltarea culturii” (8502);
- „Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național (8503)”.

Scopul programului/subprogramului „Politici și management în domeniul culturii” (8501) este cultură de calitate și evidență efectivă în domeniul culturii. Acest program include aparatul Direcției Cultură și Contabilitatea centralizată pe lângă Direcția Cultură. Costul programului/subprogramului constituie 1 700,0 mii lei din contul mijloacelor proprii, dintre care: cheltuieli de personal – 1 549,0 mii lei, bunuri și servicii – 53,0 mii lei, prestații sociale – 63,0 mii lei, mijloace fixe – 4,0 mii lei și stocuri de materiale circulante – 31,0 mii lei.

Scopul programului/subprogramului „Dezvoltarea culturii” (8502) este cultura, tradițiile, obiceiurile localității valorificate și promovate în rândurile populației și servicii informaționale, de lectură prestate cetățenilor. Costul subprogramului constituie 22 667,7 mii lei inclusiv din contul mijloacelor proprii – 21 300,0 mii lei, veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 1 117,7 mii lei și donațiilor voluntare pentru cheltuieli curente din surse interne pentru instituțiile bugetare – 250,0 mii lei. Pentru cheltuielile de personal sunt preconizate 17 804,5 mii lei, bunuri și servicii – 3 981,3 mii lei, prestații sociale – 46,0 mii lei, mijloace fixe – 66,0 mii lei și stocuri de materiale circulante – 769,9 mii lei.

Acest program întrunește desfășurarea activităților a 7 instituții de cultură cu un contingent de 229,0 unități de personal. În Palatele și Casele de Cultură vor fi încadrați 285 de copii în 16 de grupe.

Scopul programului/subprogramului „Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național” (8503) este servicii de cercetare, protejare a patrimoniului cultural și de promovare a artei. Costul programului/subprogramului pentru anul 2024 constituie – 1 812,0 mii lei, inclusiv din contul mijloacelor proprii – 1 800,0 mii lei, veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 12,0 mii lei. Pentru cheltuielile de personal sunt preconizate 1 477,0 mii

lei, bunuri și servicii – 294,0 mii lei, prestații sociale – 5,0 mii lei, mijloace fixe – 6,0 mii lei și stocuri de materiale circulante – 30,0 mii lei. În instituțiile menționate vor activa 16,5 unități de personal.

Programul „Tineret și sport” include următoarele programe/ subprograme:

- „Sport” (8602);
- „Tineret” (8603).

Scopul programului/subprogramului „Sport” este promovarea sportului prin intermediul activităților sportive regulate și practicarea unui mod sănătos de viață. Costul programului/subprogramului constituie – 55 822,5 mii lei, inclusiv: transferuri cu destinație specială – 49 994,8 mii lei, venituri colectate de către instituțiile bugetare – 5 127,7 mii lei, venituri proprii – 700,0 mii lei. Pentru cheltuieli de personal sunt planificate – 40 079,9 mii lei, bunuri și servicii – 9 543,4 mii lei, prestații sociale – 588,3 mii lei, mijloace fixe – 4 317,5 mii lei și stocuri de materiale circulante – 1 293,4 mii lei. În 5 școli sportive vor fi încadrați 3 769 copii în 261 grupe și vor activa 362,5 unități de personal.

Scopul programului/subprogramului „Tineret” este participarea tinerilor la viața publică și promovarea inițiativei active și a patriotismului. Costul programului/subprogramului constituie – 2 560,0 mii lei din contul veniturilor proprii, inclusiv cheltuieli de personal – 1 774,6 mii lei, bunuri și servicii – 594,0 mii lei, prestații sociale – 12,5 mii lei, alte cheltuieli – 50,0 mii lei și stocuri – 128,9 mii lei. Cheltuielile programului/subprogramului dat vor fi orientate pentru 675 tineri, care frecventează Centru de Resurse pentru Adolescenți și Tineret „Moștenitorii” și Centrul Municipal de Tineret. În instituțiile respective vor activa 21,0 unități de personal.

Grupa 09. Învățământ

Pentru ramura „Învățământ” pe anul 2024 sunt prevăzute cheltuieli în volum de 597 975,2 mii lei, inclusiv din următoarele surse:

- transferuri cu destinație specială – 568 057,7 mii lei;
- venituri proprii – 13 702,9 mii lei;
- venituri colectate de către instituțiile bugetare – 16 214,6 mii lei.

Transferurile cu destinație specială s-au majorat, în raport cu bugetul aprobat pentru anul 2023 cu 10 304,0 mii lei și sunt orientate spre desfășurarea activităților în instituțiile preșcolare, școli primare, gimnazii, licee, instituții extrașcolare, inclusiv odihna de vară pentru copii, precum și pentru organizarea/promovarea olimpiadelor, examenelor de absolvire, studierea limbilor minorităților și compensații pentru cadrele didactice.

Din contul mijloacelor proprii se vor executa cheltuieli pentru activitatea contabilității centralizate, serviciului de asistență psihopedagogică, aparatului administrativ cât și plata prânzurilor elevilor din familiile social vulnerabile din învățământul gimnazial și liceal.

Evoluția cheltuielilor din această grupă pentru anii 2022-2024 se prezintă în tabelul ce urmează:

	Executat 2022	Aprobat 2023	Precizat 30.09. 2023	Proiect 2024	Devieri proiect 2024 către:		
					Executat 2022	Aprobat 2023	Precizat 30.09.2023
Cheltuieli total	502 126,8	588 719,2	591 791,8	597 975,2	95 848,4	9 256,0	6 183,4

În volumul total al bugetului municipal pentru anul 2024, cheltuielile ramurii respective ocupă 60,1 la sută.

Reparațiile capitale pentru anul 2024 sunt prognozate în sumă de 34 682,1 mii lei, (inclusiv Componenta municipală – 7 605,1 mii lei), inclusiv pentru:

- instituții de educație timpurie – 8 817,0 mii lei;
- școli primare – 2 239,9 mii lei;
- instituții gimnaziale – 446,2 mii lei;
- instituții liceale – 22 429,0 mii lei;
- instituții extrașcolare – 750,0 mii lei.

Din contul cheltuielilor aferente grupului respectiv, se planifică programul „Învățământ”.

Acest program include următoarele subprograme:

- „Politici și management în domeniul educației”;
- „Educație timpurie”;
- „Învățământ primar”;
- „Învățământ gimnazial”;
- „Învățământ liceal”;
- „Servicii generale în educație”;
- „Educație extrașcolară”;
- „Curriculum școlar”.

Scopul programului/subprogramului „Politici și management în domeniul educației” este implementarea calitativă a politicilor de stat în domeniul educației, tineretului și sportului în instituțiile din subordine.

Costul programului/subprogramului constituie 3 820,7 mii lei din contul veniturilor proprii.

Scopul programului/subprogramului „Educație timpurie” este educație timpurie de calitate, centrată pe copil. Costul programului/subprogramului constituie 228 008,5 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 216 723,2 mii lei și veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 11 285,3 mii lei. În 34 instituții preșcolare vor frecventa – 5 616 copii, dintre care - 525 copii din familii social-vulnerabile vor fi scutiți de plata părintească.

Scopul programului/subprogramului „Învățământ primar” este educație primară de calitate, centrată pe elev. Costul programului/subprogramului constituie 15 667,2 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 15 647,3 mii lei și veniturilor colectate

de către instituțiile bugetare – 19,9 mii lei. Cheltuielile respective sunt prevăzute pentru întreținerea a 770 elevi, în 26 clase.

Scopul programului/subprogramului „Învățământ gimnazial” este studii gimnaziale de calitate, concepute drept nivel definitiv în formarea personalității orientate către următoarea treaptă de școlarizare.

Costul programului/subprogramului constituie 43 475,9 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 42 371,4 mii lei, veniturilor colectate – 731,5 mii lei și din contul mijloacelor proprii – 373,0 mii lei (pentru prânziurile a 134 copii din familii social vulnerabile).

Scopul programului/subprogramului „Învățământ liceal” este studii liceale de calitate necesare eficientizării conexiunii dintre treptele ulterioare de învățământ. Costul programului/subprogramului constituie 265 560,8 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 263 312,9 mii lei, veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 470,0 mii lei și mijloacelor proprii 1 777,9 mii lei (prânziuri pentru 617 copii din familii social vulnerabile).

Pentru alimentarea gratuită în instituțiile de învățământ din municipiu sunt prevăzute:

➤ dejunuri calde – 17 411,5 mii lei, din contul transferurilor cu destinație specială pentru 6 146 elevi (clasele I-IV). Comparativ cu anul 2023 transferurile cu destinație specială pentru dejunuri calde s-au majorat cu 928,4 mii lei, din cauza majorării normei financiare pentru alimentația elevilor (de la 15,6 lei la 16,5 lei).

➤ prânziuri – 2 150,9 mii lei, din contul mijloacelor proprii, pentru 751 elevi din familii social vulnerabile.

În cadrul programului/subprogramului „Învățământ liceal” sunt incluse și cheltuielile *componentei municipale* – 7 605,1 mii lei, care sunt destinate pentru executarea lucrărilor de reparație capitală în instituțiile de învățământ și *fondul de educație incluzivă* – 6 023,9 mii lei destinate remunerării muncii pentru cadrele didactice de sprijin precum și pentru crearea și întreținerea centrelor de resurse.

Transferurile pentru învățământul primar și secundar general sunt calculate după metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev. Cuantumul normativului valoric per „*elev ponderat*” s-a majorat cu 258,0 lei (de la 18 762,0 lei în anul 2023 la 19 020,0 lei în anul 2024), iar „*normativul valoric pentru o instituție*” s-a majorat de la 1 016 360,0 lei (în anul 2023) la 1 022 594,0 lei (în anul 2024), sau cu 6 234,0 lei per instituție.

Scopul programului/subprogramului „Servicii generale în educație” este diversificarea serviciilor pentru promovarea politicilor educaționale și dezvoltarea potențialului fiecărui copil. Costul programului/subprogramului constituie 7 731,3 mii lei, din contul mijloacelor proprii, destinate pentru desfășurarea activității contabilității centralizate și serviciului de asistență psihopedagogică.

Scopul programului/subprogramului „Educație extrașcolară” este diversificarea activităților complementare procesului educațional din toate tipurile de instituții și atingerea performanțelor înalte la olimpiadele școlare. Costul programului/subprogramului constituie 33 368,1 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 29 660,2 mii lei,

veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 3 707,9 mii lei. Cheltuielile prognozate vor fi orientate pentru întreținerea a 4 instituții extrașcolare.

Scopul programului/subprogramului „Curriculum școlar” este organizarea și desfășurarea evaluării calitative a cunoștințelor elevilor la finele treptei de școlarizare. Costul programului/subprogramului constituie 342,7 mii lei din contul transferurilor cu destinație specială.

Grupa 10. Protecția socială

Pentru întreținerea instituțiilor din ramura „Protecție socială”, în proiectul de buget pentru anul 2024, s-au planificat mijloace financiare în sumă de 17 703,9 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 2 040,3 mii lei, veniturilor proprii – 14 663,6 mii lei și taxe de la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar – 1 000,0 mii lei.

Mijloacele financiare din contul transferurilor cu destinație specială sunt destinate pentru compensații și indemnizații pentru tinerii specialiști, conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.802 din 29.10.2015 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calcul, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea cadrelor didactice tinere, precum și pentru modificarea, completarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului”.

Ramura respectivă cuprinde 4 de instituții, iar numărul total de beneficiari (tutelați) din instituțiile și servicii sociale pe anul 2024 constituie – 2 712 persoane, dintre care:

- beneficiari de indemnizații unice pentru tineri specialiști -51 persoane;
- beneficiari de serviciile cantinelor sociale - 660 persoane;
- beneficiari de ajutor bănesc pentru perioada rece a anului - 1 394 persoane;
- beneficiari de alocații unice pentru cuplurile longevive cu prilejul jubileului de căsnicie comună -105 persoane;
- beneficiari ai centrelor sociale din mun. Bălți – 502 persoane.

Programul 90 „Protecție socială” include 3 subprograme, și anume:

Programul 9010 „Protecția socială a persoanelor cu dizabilități” pentru care pe anul 2024 se planifică suma de 9 113,6 mii lei, inclusiv: cheltuieli de personal – 6 226,6 mii lei, bunuri și servicii – 1 466,7 mii lei, prestații sociale – 14,0 mii lei, mijloace fixe – 360,0 mii lei, stocuri de materiale circulante – 1 046,3 mii lei. Programul respectiv cuprinde cheltuieli pentru întreținerea a 3 centre sociale (Centrul medico-social de zi „Rebeca”, Centrul comunitar pentru persoane în etate „Respirația a doua”, Centrul Comunitar de Sănătate Mintală), întru prestarea serviciilor pentru circa 487 de beneficiari.

Programul 9012 „Protecție socială în cazuri excepționale”. Pentru subprogramul respectiv s-au planificat 6 250,0 mii lei, inclusiv: cheltuieli de personal – 1 834,5 mii lei, bunuri

și servicii – 1 413,5 mii lei, prestații sociale – 3 002,0 mii lei. Acest program este destinat pentru întreținerea Centrului de găzduire și adaptare socială a persoanelor fără adăpost „Reîntoarcere”, pentru plata compensației energiei termice în perioada rece a anului (3 000,0 mii lei) și serviciile cantinelor de ajutor social (1 000,0 mii lei).

Programul 9019 „Protecție socială a unor categorii de cetățeni” include susținerea tinerilor specialiști și acordarea alocațiilor unice pentru cuplurile longevive cu prilejul jubileului de căsnicie comună. Pentru programul respectiv se planifică sumă de 2 340,3 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 2 040,3 mii lei și veniturilor proprii – 300,0 mii lei.

VI. Datoria publică

În conformitate cu Legea RM nr.419 – XVI din 22.12.2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, volumul datoriilor publice pe municipiu și a garanțiilor la situația din 31.12.2024 va constitui - 328,5 mil. lei.

Garanțiile și angajamentele Consiliului Municipal Bălți:

- ÎM „Direcția Troleibuze Bălți” - 56,8 mil. lei;
- ÎM „Regia Apă Canal Bălți” - 66,5 mil. lei;
- Primăria mun. Bălți - 205,2 mil. lei.